

NORGES HØYESTERETT

D O M

avsagt 29. juni 2023 av Høyesterett i avdeling med

dommer Hilde Indreberg
dommer Bergljot Webster
dommer Kristin Normann
dommer Knut Erik Sæther
konstituert dommer Hedda Remen

HR-2023-1248-A, (sak nr. 23-055497STR-HRET)
Anke over Borgarting lagmannsretts dom 15. februar 2023

A (advokat John Christian Elden)

mot

Påtalemyndigheten (konstituert statsadvokat Trine Erdal)

S T E M M E G I V N I N G

- (1) Konstituert dommer **Remen:**

Sakens spørsmål og bakgrunn

- (2) Saken gjelder anke over dom på overføring til tvungent psykisk helsevern etter straffeloven § 62 andre ledd. Den reiser særlig spørsmål om forståelsen av vilkåret om at andre tiltak må ha vist seg åpenbart uhensiktsmessige.
- (3) A er født i 1969. Han er uføretrygdet og uten fast bolig. Han har vært tvangsinnlagt ved X sykehus siden desember 2022.
- (4) Ved beslutning 21. desember 2021 ble han tiltalt for ett tilfelle av grovt tyveri, ett tilfelle av grovt skadeverk, 25 tilfeller av tyveri, tre tilfeller av trusler mot offentlig tjenesteperson, tre tilfeller av trusler mot andre, ett tilfelle av fremsettelse av hatefulle ytringer, tre tilfeller av forulemping av offentlig tjenesteperson, tre tilfeller av skadeverk, ett tilfelle av bæring av kniv på offentlig sted, to tilfeller av ordensforstyrrelse og ett tilfelle av unnlatelse av å rette seg etter pålegg fra politiet. Forholdene er begått i tidsrommet mars 2021 til september 2021.
- (5) Buskerud tingrett avsa 15. november 2022 dom med slik domsslutning:
- «1. A, født 00.00.1969, frifinnes for tiltalebeslutningen post III bokstav f), post III bokstav l), post VII c og post V c.
 - 2. A, født 00.00.1969, har overtrådt straffeloven § 321 (25 tilfeller), straffeloven § 352 første ledd jf. § 351 første ledd, straffeloven § 155 (3 tilfeller), straffeloven § 263 (2 tilfeller), straffeloven § 185 første ledd tredje punktum, jf. annet ledd, straffeloven § 156 annet ledd (2 tilfeller), straffeloven § 351 første ledd (3 tilfeller), straffeloven § 189 annet ledd, straffeloven § 181 første ledd (2 tilfeller) og politiloven § 30 nr. 1, jf. § 5, og dømmes til overføring til tvungent psykisk helsevern, jf. straffeloven § 62 andre ledd.
 - 3. Han må tåle inndragning av en kniv, jf. straffeloven § 69, jf. § 75 første ledd.»
- (6) Frifinnelsene gjaldt to tyverier, ett tilfelle av trusler og ett tilfelle av forulemping av offentlig tjenestemann. Det grove tyveriet ble nedsubsumert til tyveri. Tingretten la til grunn at A hadde en sterkt avvikende sinnstilstand og var utilregnelig på handlingstiden. Tingretten mente at også de øvrige vilkårene for idømmelse av særreaksjon etter straffeloven § 62 andre ledd var oppfylt.
- (7) A anket dommen til lagmannsretten. Anken gjaldt tilregnelighetsvurderingen, subsidiært idømmelsen av overføring til tvungent psykisk helsevern.
- (8) Borgarting lagmannsrett kom til samme resultat som tingretten og avsa 15. februar 2023 dom med slik domsslutning:

«A, født 00.00.1969, har overtrådt straffeloven § 321 (24 tilfeller), straffeloven § 352 første ledd, jf. § 351 første ledd, straffeloven § 155 (3 tilfeller), straffeloven § 263 (2 tilfeller), straffeloven § 185 første ledd tredje punktum, jf. annet ledd, straffeloven § 156 annet ledd (2 tilfeller), straffeloven § 351 første ledd (3 tilfeller), straffeloven § 189 annet ledd, straffeloven § 181 første ledd (2 tilfeller) og politiloven § 30 nr 1, jf. § 5, og dømmes til overføring til tvungent psykisk helsevern, jf. straffeloven § 62 andre ledd.»

- (9) A har anket dommen til Høyesterett. Anken gjelder reaksjonsfastsettelsen.
- (10) Høyesteretts ankeutvalg besluttet 19. april 2023 å utsette utvalgets behandling av anken inntil det forelå dom i sak nr. 23-030237STR-HRET. Dommen i den saken, som jeg kommer tilbake til, ble avsagt 16. mai 2023 (HR-2023-937-A). Den 24. mai 2023 besluttet ankeutvalget å fremme anken i vår sak til behandling.

Mitt syn på saken

Rettslige utgangspunkter

- (11) Den aktuelle hjemmelen for overføring til tvungent psykisk helsevern i vår sak er straffeloven § 62 *andre* ledd, som lyder slik:
- «Overføring til tvungent psykisk helsevern kan også idømmes en lovbrøyer som er utilregnelig etter § 20 annet til fjerde ledd når denne har begått gjentatte lovbrudd av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art, særreaksjonen er nødvendig for å verne samfunnet mot slike lovbrudd, faren for nye lovbrudd av samme art er særlig nærliggende, og andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige.»
- (12) *Første* ledd i bestemmelsen gjelder overføring til tvungent psykisk helsevern ved lovbrudd «som krenker andres liv, helse eller frihet» eller kunne utsette disse rettsgodene for fare. Vilklårene der er at faren for en ny og alvorlig integritetskrenkelse er nærliggende og at særreaksjon er nødvendig for å verne samfunnet.
- (13) *Tredje* ledd gir nærmere regler om vurderingen av gjentakelsesfaren og er felles for første og andre ledd.
- (14) Adgangen til å idømme tvungent psykisk helsevern var tidligere forbeholdt tilfeller hvor faren gjaldt alvorlige integritetskrenkninger. I 2016 ble adgangen utvidet til å omfatte også fare for andre og mindre alvorlige lovbrudd, men med strengere vilklår. I Prop. 122 L (2014–2015) punkt 3.5.4 side 24 til 26 sier departementet dette om bakgrunnen for lovendringen:

«Departementet mener nå at terskelen for å idømme særreaksjon er satt for høyt. For det første har samfunnet et legitimt behov for å beskytte samfunnets borgere mot de mindre alvorlige integritetskrenkelsene. (...)

For det annet bør samfunnet ha mulighet til å beskytte seg mot andre kategorier lovbrudd enn integritetskrenkninger. Også andre kategorier lovbrudd kan påføre enkeltpersoner og samfunnet alvorlige skadevirkninger. Dette gjelder særlig der det

begås gjentatte lovbrudd. Dels kan det dreie seg om skadevirkninger av økonomisk karakter og dels av betydning for den enkeltes trygghet, fred og privatliv. (...)

(...)

Departementet foreslår etter dette å senke terskelen for å idømme strafferettslig særreaksjon slik at også gjentatte lovbrudd av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art kan møtes med særreaksjon. Det tas sikte på en relativt snever utvidelse. Terskelen for å idømme særreaksjon på grunnlag av slike lovbrudd skal således være høy. Det grunnleggende formål med en strafferettslig særreaksjon er som nevnt å beskytte samfunnet mot fremtidige lovbrudd. (...).»

- (15) Den någjeldende utformingen fikk § 62 andre ledd i 2020, uten at dette innebar noen realitetsendringer.
- (16) Jeg går så over til den konkrete vurderingen av om vilkårene er oppfylt i vår sak.

Skal overføring til tvungent psykisk helsevern idømmes?

Er handlingene å anse som gjentatte lovbrudd av samfunnsskadelig eller særlig plagsom art?

- (17) I Prop. 122 L (2014–2015) punkt 3.7.4.1 side 38 til 40 avviser departementet å lovfeste krav om at det er begått bestemte typer lovbrudd. Det gis eksempler på overtredelser som etter de konkrete omstendighetene i den enkelte saken kan anses som samfunnsskadelige eller av særlig plagsom art dersom de får et tilstrekkelig stort omfang: kroppskrenkelse, kroppsskade, hensynsløs atferd, trusler, tyveri og skadeverk.
- (18) Samme sted fremgår at sentrale momenter ved vurderingen av om lovbruddene er å anse som «gjentatte lovbrudd av samfunnsskadelig eller særlig plagsom karakter», vil være lovbruddenes alvor, antall, hyppighet, varighet og om de er begått overfor en eller flere fornærmede. Det skal ses hen til «det totale antall lovbrudd og de samlede konsekvensene av disse».
- (19) Som det fremgår av domsslutningen fra lagmannsretten, er A domfelt for til sammen 40 lovbrudd begått i løpet av en periode på seks måneder. At vilkåret om «gjentatte» lovbrudd er oppfylt, er åpenbart.
- (20) Det ene tyveriet gjelder innbruddstyveri av datautstyr fra en offentlig institusjon. De øvrige overtredelsene av straffeloven § 321 dreier seg om tyveri av drikke og matvarer av beskjedne verdi fra ulike dagligvareforretninger. Det grove skadeverket består i at A laget brann i en søppelkasse på et handlesenter. Overtredelsene av straffeloven § 155 og § 263 består i aggressiv atferd og til dels grove og skremmende trusler mot arrestforvarer, politi, butikkansatte og andre i forbindelse med de øvrige lovbruddene. Det samme gjelder tilfellene av forulemping av politiet. Skadeverket er begått i nærvær av andre og på en måte som har fremstått som svært skremmende. To av tilfellene er ruteknusing i en dagligvareforretning og en pub. Det tredje er omfattende skadeverk i den kommunale leiligheten A disponerte, som ledd i en atferd som medførte at personale fra hjemmetjenesten ikke våget å oppsøke A uten følge av vekter. Også de to tilfellene av ordensforstyrrelse må ha virket skremmende på de tilstedeværende, da de bestod i

nedriving av en butikkhylle og skriking av skjellsord. Bæringen av kniv på offentlig sted har et klart farepotensial.

- (21) Slik både lagmannsretten og tingretten har lagt til grunn, er det et kjennetegn ved As handlemønster at han blir svært aggressiv og truende når han konfronteres med for eksempel butikkyverier, slik at situasjonen eskalerer. Rekken av uforståelige og uprovoserte skadeverk viser også at A har tilbøyelighet til å gjennomføre handlinger som fremstår som irrasjonelle og skaper frykt.
- (22) Det grove skadeverket med ildspåsettelse er det mest alvorlige og kunne lett ha fått dramatiske konsekvenser. Også truslene mot offentlige tjenestepersoner og andre er alvorlige. Disse forholdene ligger klart innenfor de kategorier av lovbrudd som ifølge forarbeidene kan gi grunnlag for særreaksjon etter § 62 andre ledd. Tyveriene er isolert sett ikke så alvorlige og har hver for seg ikke fått store konsekvenser for den enkelte fornærmede, men det dreier seg om et stort antall overtredelser som har rammet mange.
- (23) Etter en samlet vurdering av lovbruddenes karakter, antall, hyppighet, intensitet og de samlede konsekvensene for et stort antall fornærmede, er jeg ikke i tvil om at lovbruddene er av «samfunnsskadelig eller særlig plagsom art». Da har jeg lagt særlig vekt på As aggressive og truende atferd, blant annet når han blir forsøkt stanset fra tyverier, sammenholdt med det store antallet tyverier.

Er faren for nye lovbrudd av samme art særlig nærliggende?

- (24) At gjentakelsesvilkåret er oppfylt, er ikke bestridt av forsvarer. Også jeg finner det klart at faren for nye lovbrudd av samme art er «særlig nærliggende».
- (25) Vurderingen er fremtidsrettet, men det kan også legges vekt på tidligere hendelser som kaster lys over situasjonen i dag og fremover.
- (26) Som nevnt gir § 62 tredje ledd veiledning om hvilke forhold som er av særlig betydning ved vurderingen av gjentakelsesfaren. Det skal legges vekt på «det begåtte lovbruddet sammenholdt særlig med lovbrøtters øvrige adferd, sykdomshistorie, aktuelle psykiske tilstand og forhold til rusmidler».
- (27) Både antallet, hyppigheten og intensiteten i lovbruddene A har begått, tilsier at faren for gjentakelse er særlig nærliggende. Det samme gjør As øvrige atferd, særlig tidligere straffehistorikk. Siden 1986 er han domfelt 23 ganger for blant annet tyveri, skadeverk og trusler mot offentlige tjenestepersoner og andre. Han har også fått en rekke påtaleunntelser og har vedtatt flere forelegg. Jeg nevner at A i tillegg etterforskes for bæring av kniv, skadeverk og trusler som skal være begått etter tingrettens dom.
- (28) Også As sykdomshistorie, nåværende psykiske tilstand og forhold til rusmidler underbygger at gjentakelsesfaren er særlig nærliggende.
- (29) Av den sakkyndige erklæringen avgitt til tingretten, fremgår det at A siden tenårene har hatt et betydelig rusmisbruk omfattende hovedsakelig opiater, amfetamin og benzodiazepiner. Han har vært fulgt opp med legemiddelassistert rehabilitering, men har opprettholdt et sidemisbruk av andre stoffer. Han har tatt flere overdoser.

- (30) De sakkyndige konkluderte med at A oppfylte kriteriene for ICD-diagnosene «F 19.2 Psykisk lidelse og atferdsforstyrrelse som skyldes bruk av multiple stoffer. Avhengighetssyndrom» og «F 28 Andre ikke-organiske psykoser». De sakkyndige opplyste at A tidligere har fått diagnosen «F 41 Panikk lidelse», i tillegg til at det tidligere er beskrevet dyssosiale personlighetstrekk med truende, hensynsløs og utagerende atferd. Han har ikke sykdomsinnsikt og har vist liten vilje til å la seg behandle. Videre konkluderte de sakkyndige på bakgrunn av undersøkelse med HCR-20 med at A hadde forekomst av historiske risikofaktorer, kliniske faktorer og risikohåndteringsledd som på gruppenivå gir forhøyet voldsrisiko. De sakkyndige fant også at A har vist tegn på betydelig svikt i kognitiv fungering.
- (31) Også As fungering i det daglige har vært lav. Han har vanskelig for å holde avtaler og møter ofte ikke til time hos legen og tannlegen, eventuelt møter ruset og blir avvist. Han er uten egen bolig, står utenfor arbeidslivet, har et svært begrenset nettverk og lever et liv uten rutiner. A har ikke boevne og har ved flere anledninger ramponert den kommunale boligen han har disponert. Psykiatrisk sykepleier B fra Drammen kommunes FACT-team (Flexible Assertive Community Treatment) og overlege C ved X sykehus har gitt uttrykk for at A har behov for verge.
- (32) Siden 22. desember 2022 har A vært tvangsinnlagt på X sykehus. Fra 27. april 2023 har han hatt vedtak om behandling med legemidler uten eget samtykke. Det fremgår av behandlingsplan fra sykehuset 24. mai 2023 utarbeidet av overlege C, at det er behov for ytterligere utredning og avklaring av A, både med hensyn til psykoselidelsen, en mulig nevrologisk lidelse og voldsrisiko. Ut fra det som er dokumentert om oppholdet der, kan jeg ikke se at det er grunnlag for å konstatere noen bedring i As tilstand i dag som får avgjørende betydning for vurdering av gjentakelsesfaren.

Har andre tiltak vist seg åpenbart uhensiktsmessige?

- (33) For å idømme særreaksjon etter § 62 andre ledd kreves det at «andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige».
- (34) Aktor har for Høyesterett anført at det bare er frivillige tiltak som omfattes, slik at de tvangsinngrep som A for tiden er underlagt, ikke skal tas i betraktning. Erfaringer med tvangsinngrep og betydningen av pågående tvungen behandling bør etter aktors syn i stedet inngå i vurderingen av om nødvendighetsvilkåret er oppfylt.
- (35) Jeg er ikke enig i at det er utelukket å ta i betraktning eventuelle tvangsinngrep ved bedømmelsen av om andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige. Verken ordlyden, forarbeidene eller systembetraktninger gir holdepunkter for en slik forståelse.
- (36) I ordlyden – «andre tiltak» – ligger det ingen begrensninger hva gjelder tiltakets art. Etter mitt syn er det ut fra ordlyden nærliggende å forstå «andre tiltak» som en motsetning til det tiltaket som en særreaksjon representerer, altså omfattende alle andre tiltak enn overføring til tvungent psykisk helsevern som særreaksjon.
- (37) Det er lite veiledning i lovforarbeidene om hvordan vilkåret skal forstås. I Prop. 122 L (2014–2015) heter det i merknadene til bestemmelsen i kapittel 6 at

«(d)et er altså et krav at en har prøvd andre tiltak, for eksempel frivillig helsehjelp, rusavvenning med mer uten at dette har ført til noen bedring i den kriminelle atferden». Henvisningen til «frivillig» helsehjelp her oppfatter jeg som et eksempel på tiltak som kan være aktuelle og ikke som en avgrensning mot tvang.

- (38) På den annen side kan det ikke være noe krav at ethvert tenkelig tiltak skal være prøvd. Heller ikke kan det kreves at tvangsinnleggelse etter lov om psykisk helsevern skal være forsøkt.
- (39) Det sentrale må være at særreaksjonen ikke skal idømmes så lenge det ikke er forsøkt andre relevante tiltak som er mindre inngripende. Slik forstår jeg også førstvoterendes oppsummering av lovtolkningen i HR-2023-937-A avsnitt 78 og 79, jf. avsnitt 73 følgende.
- (40) I den dommen kom Høyesterett til at vilkårene for overføring til tvungen psykisk helsevern etter straffeloven § 62 andre ledd ikke var oppfylt. Førstvoterende konkluderer den konkrete vurderingen slik i avsnitt 86, jf. avsnitt 80 følgende:
- «Jeg forstår det slik at A i dag er underlagt en adekvat behandling som ikke er avsluttet. Det er da ikke grunnlag for å konkludere med at behandlingen ikke vil kunne bedre hans tilstand og kriminelle atferd. Etter mitt syn kan det følgelig ikke på det nåværende tidspunkt slås fast at den pågående behandlingen 'har vist seg' åpenbart uhensiktsmessig.»
- (41) Uttalelsen kan etter min oppfatning ikke bety at overføring til tvungen psykisk helsevern som en generell regel vil være avskåret der det på domstidspunktet pågår en form for relevant og adekvat behandling som ikke er avsluttet. Lest i sammenheng med lovtolkningen, fremgår det klart at konklusjonen i avsnitt 86 er basert på en konkret vurdering av de faktiske forholdene i den saken, der ikke bare den pågående behandlingen, men også den domfeltes tidligere sykdomshistorie, behandling og utsikt til bedring var sentrale momenter.
- (42) Saksforholdet i HR-2023-937-A skiller seg på flere viktige punkter fra vår sak. A har et betydelig rusproblem og en mer sammensatt sykdomshistorie, og det har vært forsøkt langt flere tiltak over lengre tid for å få ham til å avholde seg fra kriminalitet. Også utsiktene til bedring for A er langt mer usikre.
- (43) En rekke tiltak har vært prøvd for å få A ut av rusmisbruket, som har vært en medvirkende årsak til hans sykdomsbilde og atferd. Siden 2006 har han mottatt legemiddelassistert rehabilitering i flere perioder. Han var innlagt ved Avdeling for rus og avhengighetsbehandling fra desember 2020 til april 2021. Og han har fått tilbud om samtaler med ruskonsulent, men har hatt varierende ønske om det.
- (44) A har også fått tilbud om medisiner mot sin psykoselidelse, men har heller ikke ønsket dette.
- (45) Kommunen har stilt bolig til disposisjon for A, til dels i såkalt forsterket bolig. Han har fått tilbud om hjelp til å ta vare på sin egen økonomi, men har ikke villet. Aktivitetstilbud har han også vist varierende interesse for. Han har fått oppfølging av hjemmesykepleien med blant annet daglige samtaler med psykiatrisk sykepleier B, som har kjent A i 12 år.

- (46) Det er opplyst at A har hatt 30 til 40 sykehusinnleggelse. Grunnlaget for disse er lite belyst for Høyesterett.
- (47) Det er imidlertid på det rene at han hadde en kortvarig tvangsinnleggelse i juli 2021, midt i den perioden som omfattes av tiltalebeslutningen i saken her. I september 2022 ble politiets begjæring om tvungen undersøkelse med sikte på tvangsinnleggelse avslått under henvisning til at vilkårene ikke var til stede. Tvangsinnleggelse ble også avslått av den kommunale legevakten to ganger i oktober 2022. Den 5. desember 2022 ble A tvangsinnlagt på X, men han ble utskrevet allerede 16. desember.
- (48) Som min gjennomgang viser, er det samlet sett forsøkt mange ulike tiltak over lang tid. Likevel har A fortsatt å ruse seg og å begå lovbrudd. Lovens vilkår om at andre tiltak har vist seg åpenbart uhensiktsmessige, er etter mitt syn oppfylt.

Er særreaksjonen nødvendig for å verne samfunnet?

- (49) Hvorvidt en særreaksjon etter § 62 andre ledd er «nødvendig for å verne samfunnet», beror på en skjønnsmessig helhetsvurdering, jf. Prop. 122 L (2014–2015) punkt 3.7.4.3. Det skal tas utgangspunkt i hvor stor faren er for nye lovbrudd, herunder omfanget av og alvorret i disse, og hvilke konsekvenser fremtidige lovbrudd vil ha for andre borgere eller for viktige samfunnsinteresser. Sentralt ved vurderingen er også lovbrüterens psykiske tilstand. Terskelen for å ilegge særreaksjon etter straffeloven § 62 andre ledd er høy, jf. også HR-2017-2249-A avsnitt 28.
- (50) I proposisjonen oppsummeres nødvendighetsvilkåret slik:
- «En særreaksjon bør som nevnt bare være aktuell i tilfeller hvor konsekvensene av at lovbruddene får fortsette er så merkbare og omfattende at det fremstår som urimelig om samfunnet ikke skulle ha mulighet til å verne seg.»
- (51) Jeg er kommet til at idømmelse av særreaksjon er nødvendig i vårt tilfelle.
- (52) Slik jeg har vist, er det over lengre tid forsøkt en rekke relevante tiltak, uten at det har lyktes å avholde A fra videre kriminalitet, gjøre ham frisk eller bedre hans generelle funksjonsnivå. Gjentakelsesfaren er svært stor.
- (53) A er for tiden tvangsinnlagt på X sykehus etter lov om psykisk helsevern og som varetektssurrogat etter straffeprosessloven § 188. Spørsmålet blir etter dette om tiltak etter lov om psykisk helsevern vil være tilstrekkelig for å ivareta samfunnsvernet, jf. HR-2022-1110-A avsnitt 90 følgende.
- (54) Som påpekt i avsnitt 94 i den dommen, ivaretar tvungent psykisk helsevern etter lov om psykisk helsevern kapittel 3 andre hensyn enn tvungent psykisk helsevern som særreaksjon. Det gjelder andre vilkår og andre regler om gjennomføring og opphør. Et samfunnsvern som er begrunnet i faren for nye lovbrudd, vil ikke nødvendigvis fanges opp av farekriteriet i lov om psykisk helsevern § 3-3 nr. 3 bokstav b.
- (55) I behandlingsplanen fra X sykehus vurderes A som diagnostisk uavklart med hensyn til psykoselidelsen og en mulig nevropsykologisk tilstand, men utredning av disse er ikke

kommet i gang. Det er ikke gjort funn som tilsier endret diagnose hva gjelder evnenivå og kognitiv funksjon, dels på grunn av manglende samarbeid med pasienten. Det vurderes å være behov for en oppdatert voldrisikovurdering, som heller ikke er påbegynt.

- (56) Til bruk for Høyesterett har påtalemyndigheten innhentet uttalelse datert 30. mai 2023 fra overlege C, som slik jeg ser det, i det vesentlige bekrefter det som fremgår av behandlingsplanen.
- (57) Beskrivelsen fra X sykehus av A og hans hjelpe- og behandlingsbehov faller i hovedsak sammen med konklusjonene fra de rettsoppnevnte sakkyndige. Jeg tilføyer at det fremgår av lagmannsrettens dom at den sakkyndige Haugerud uttalte at As sykdomsbilde er atypisk, og at det vil kunne ta ett til to år før man ser resultater av behandlingen, som bør skje i institusjon.
- (58) Det er ikke holdepunkter for at As sykdomsbilde, hans forhold til rusmidler eller hans livsbetingelser generelt har endret seg nevneverdig siden lagmannsrettens dom, eller at disse forholdene vil endre seg med det første.
- (59) Den pågående innleggelsen på X sykehus gir etter mitt syn ikke tilstrekkelig sikkerhet for at samfunnsvernet blir ivaretatt. I likhet med lagmannsretten legger jeg avgjørende vekt på at det knytter seg betydelig usikkerhet til varigheten av den helsehjelpen som A for tiden mottar.
- (60) Dersom grunnlaget for tvang etter loven skulle falle bort, vil A – som ikke har sykdomsinnsikt og som gjennomgående har vært lite samarbeidsvillig om behandling – mest sannsynlig ikke ønske fortsatt frivillig behandling. Han vil da bli henvist til en tilværelse på egen hånd, sannsynligvis med de samme tiltakene som allerede er forgjeves forsøkt. Slik jeg oppfatter de sakkyndige, X sykehus og psykiatrisk sykepleier B, er det enighet om at A utenfor institusjon trenger bolig med døgkontinuerlig oppfølging av kvalifisert personale. Dette er et tilbud kommunen hittil ikke har kunnet gi A, og som det er knyttet stor usikkerhet til. I handlingsplanen fra sykehuset fremgår det at FACT sikkerhet er forespurt med tanke om videre oppfølging av A, men ikke har kapasitet. Andre tiltak som er nevnt, er samtaler og meningsfylte aktiviteter som A tidligere har hatt tilbud om, men som han i svært varierende grad har vært villig til å følge opp og som ikke har ført til noen bedring i hans atferd. Faren for tilbakefall til rus og kriminalitet vil i en slik situasjon være overhengende.
- (61) Konsekvensene av fortsatt kriminalitet fra As side, vil etter mitt syn være så omfattende at det fremstår som urimelig om samfunnet ikke skal kunne verne seg mot den.
- (62) Forsvarer har gjort gjeldende at domstolene ved vurderingen av nødvendighetsvilkåret må legge vekt på at en dom på overføring til tvungent psykisk helsevern vil belaste et allerede tungt belastet helsevesen. Terskelen for å idømme særreaksjon må også av den grunn settes høyt, slik at dommen ikke fortrenger andre pasienter som har behov for psykisk helsehjelp. For domstolene må dette etter mitt syn være et underordnet hensyn når vilkårene etter loven for idømmelse av særreaksjon først er oppfylt. Dette er også departementets forutsetning, jf. Prop. 122 L (2014–2015) punkt 3.5.4 side 25.

Konklusjon

- (63) Jeg er kommet til at alle vilkårene for å idømme A overføring til tvungent psykisk helsevern er oppfylt.
- (64) Anken må da forkastes.
- (65) Jeg stemmer for denne

D O M :

Anken forkastes.

- (66) Dommer **Sæther:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.
- (67) Dommer **Webster:** Likeså.
- (68) Dommer **Normann:** Likeså.
- (69) Dommer **Indreberg:** Likeså.
- (70) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

Anken forkastes.